

Tereza Machová: Verdiho a Auberův Maškarní ples v Praze 19. století. Diplomová práce UK FF v Praze 2006, 120 stran. Oponentský posudek

Diplomová práce Terezy Machové je koncipována jako dílčí příspěvek k dějinám recepcce vážné francouzské a italské opery v Praze v průběhu 19. století, s důrazem na období po roce 1869. Východiskem pro autorčino bádání se stal fakt, že v roce 1869 byly shodou okolností na scéně pražského Prozatímního divadla provedeny dvě opery na stejný resp. obdobný námět, totiž *Maškarní ples krále Gustava III.* D.F.E. Auber a *Un ballo in maschera* (*Gustav III.*) G. Verdiho. Zatímco v prvním případě šlo o dílo z roku 1833, jež v Praze zaznělo v německé verzi již roku 1836, v druhém případě se jednalo o relativní novinku, jež se v Praze objevila v české verzi deset let po italské premiéře a tři roky po německém provedení v pražském Stavovském divadle. Autorka se ve své práci soustředila na identifikování a porovnání různých verzí libreta obou oper, na sledování jejich dalších osudů na scéně Prozatímního a Národního divadla v Praze a na mapování kritických ohlasů na jednotlivá pražská nastudování a představení.

K přínosům předložené práce patří vyhledání a popis málo známých pramenů. Patří k nim náповědní knihy k české verzi obou oper a k německé verzi opery Auber z archivu Národního divadla, jakož i tištěné české libreto k opeře Verdiho a německá libreta k oběma operám z fondů Městské a Národní knihovny v Praze. Z nich také autorka vycházela při určování shod a rozdílů mezi verzemi libret, které se posléze pokusila shrnout do tabulkové podoby (s. 22 a 28). Otázky, které si položila, se jí přitom na základě těchto pramenů podařilo zodpovědět jenom zčásti. K otázkám, na které v jejím textu nenacházím odpověď resp. které si v této souvislosti vůbec nepoložila, patří zejména ta, z jaké předlohy vycházel překladatel Em. Zünger při překladu Verdiho libreta do češtiny, jinými slovy, jak se stalo, že při prvním a druhém českém nastudování byla Verdiho opera dávána v Praze v (necenzurované) „švédské“ verzi.

Největší část práce Terezy Machové je věnována dobovým kritickým ohlasům na obě sledovaná díla. Autorka shromáždila a prostudovala zřejmě všechny česky uveřejněné dobové kritiky. Ve svém výkladu se však omezuje převážně na shrnutí a parafrázování obsahu těchto kritik a méně už na jejich interpretaci. Jenom v náznacích se tak dotýká možných ideových a estetických východisek jednotlivých kritiků, ovlivňujících jejich soudy (například: předpojatost vůči Verdimu – preference francouzské opery), a stranou ponechává otázku, zda a do jaké míry měly tyto kritické soudy vliv na osud obou operních titulů na pražské české scéně. Stranou úvah zůstal také dobový kontext hudebního nazírání a hudební kritiky, tj. otázka, do jaké míry se sledované kritické soudy shodují či rozcházejí s postojem jednotlivých kritiků vůči jiným dílům obou srovnávaných autorů – patřících ke dvěma různým skladatelským generacím, resp. vůči autorům a dílům obou operních směrů, francouzského a italského – reprezentujících zároveň dvě různé etapy vývoje vážné historické opery v 19. století.

Určité dílčí výhrady mám i k jazykové a stylistické stránce předloženého textu (konkrétní příklady na tomto místě neuvádím). Rovněž cizojazyčná jména a názvy oper nejsou vždy uváděny bezchybně (příklady: s. 8 – Eugène Scribe, ~~Giacomma~~ Meyerbeera, La Muette de Portici, Robert le Diable; s. 32 – švédská dynastie Vasů, atd.).

Přes všechny uvedené výtky mám za to, že práce Terezy Machové vyhovuje nárokům, které jsou obvykle kladeny na práci diplomní, a může být proto přijata k obhajobě.

V Praze 11. 9. 2006

Prof. PhDr. Jarmila Gabrielová, CSc.